

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษา ของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา และเปรียบเทียบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษา ระหว่างนักศึกษาวิชาเอกและวิชาโทสุขศึกษา กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 372 คน แยกเป็นนักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา จำนวน 162 คน และวิชาโทสุขศึกษา จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่ง ส่งทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากร ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 369 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 99.19 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส ที เอส เอส เอ็กซ์ (SPSSX) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คำนวณค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า "ที" (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 20 - 24 ปี ฝึกสอนในระดับชั้นประถมศึกษา และส่วนมากเป็นโรงเรียนสหศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ทำการฝึกสอน โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 9 - 12 คาบ โดยฝึกสอนทั้งวิชาเอกสุขศึกษาและวิชาโทพลศึกษา และยังปฏิบัติหน้าที่อย่างอื่นนอกเหนือจากการสอน ได้แก่ ทำหน้าที่ครูประจำชั้น งานธุรการ และ งานห้องพยาบาล ฯลฯ นอกจากนี้นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนที่วิทยาลัยระหว่าง ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

สำหรับนักศึกษาวิชาโทสุขศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 20 - 24 ปี ฝึกสอนในระดับชั้นประถมศึกษา และส่วนมากเป็นโรงเรียนสหศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ทำการฝึกสอนโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 9 - 12 คาบ โดยฝึกสอนทั้งวิชาเอกพลศึกษาและวิชาโทสุขศึกษา แล้วยังปฏิบัติหน้าที่อย่างอื่นนอกเหนือจากการสอน ได้แก่ ทำหน้าที่ครูประจำชั้น งานธุรการ ฝึกซ้อมกีฬาให้นักเรียน และกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน ฯลฯ นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนที่วิทยาลัยระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

2. ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา พบว่า นักศึกษามีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษา โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน คือ ด้านการเตรียมตัวก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษา การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การปกครองชั้นเรียน อุปกรณ์และสถานที่ ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักศึกษาเอง ปัญหาจากอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายวิทยาลัย ปัญหาจากอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน และปัญหาจากโรงเรียนที่นักศึกษาทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษา

เมื่อศึกษาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษาของนักศึกษาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษาในระดับมาก จำนวน 6 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

- (1) นักศึกษาขาดค่าใช้จ่ายในการทำและ เบิกซื้ออุปกรณ์
- (2) นักเรียนมีฐานะทาง เศรษฐกิจที่แตกต่างกัน
- (3) โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมสุขภาพนักเรียน
- (4) นักเรียนมีความสามารถในการเรียนที่แตกต่างกัน
- (5) นักศึกษาไม่มีเวลาและโอกาสในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร
- (6) โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการบริการด้านการใช้สื่อการสอน

โดยเฉพาะ

3. การเปรียบเทียบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษาระหว่างนักศึกษาวิชาเอกและวิชาโทสุขศึกษา พบว่า นักศึกษาวิชาเอกและวิชาโทสุขศึกษามีปัญหาการฝึกประสบการณ์

วิชาชีพวิชาสุขศึกษาโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการเตรียมตัวก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอน โดยนักศึกษาวิชาโทสุขศึกษามีปัญหามากกว่าวิชาเอกสุขศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษา เป็นรายข้อระหว่าง นักศึกษาวิชาเอกและวิชาโทสุขศึกษา พบว่า นักศึกษามีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษา ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาวิชาโทสุขศึกษามีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษามากกว่านักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) นักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหาวิชาในระดับชั้นที่สอน

(2) นักศึกษาไม่เข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของนักเรียนที่สอน

(3) นักศึกษาไม่สามารถใช้สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนช่วยเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาได้

(4) นักศึกษาไม่สามารถวัดผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้

(5) นักศึกษาไม่สามารถเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนได้

(6) นักศึกษาไม่สามารถจัดกิจกรรมการสอนให้สอดคล้องกับบทเรียนได้

(7) นักศึกษาไม่สามารถอธิบายให้นักเรียนเข้าใจในปัญหาที่นักเรียนซักถามได้

(8) นักศึกษาไม่สามารถใช้สื่อการสอนให้สอดคล้องกับบทเรียนได้

(9) นักศึกษาไม่เตรียมการสอนล่วงหน้า

(10) นักศึกษาไม่สามารถจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรวิชาสุขศึกษาได้

(11) นักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล

(12) นักศึกษาขาดข้อมูลที่จะทำความเข้าใจในตัวนักเรียนอย่างเพียงพอ

(13) อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายวิทยาลัยขาดการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์

ฝ่ายโรงเรียน

(14) โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพไม่มีการจัดปฐมนิเทศให้แก่ นักศึกษา

นอกจากนี้นักศึกษาวิชาเอกและวิชาโทสาขาศึกษามีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ วิชาสหศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาวิชาเอกสหศึกษามีปัญหา มากกว่าวิชาโทสหศึกษา ในเรื่องการให้คำแนะนำของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนแตกต่างกับ อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายวิทยาลัย จนทำให้นักศึกษาเกิดความคับข้องใจ

4. ความต้องการและข้อเสนอแนะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสหศึกษา ของ นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา

4.1 ความต้องการของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสหศึกษา

(1) นักศึกษาต้องการให้วิทยาลัยจัดปฐมนิเทศก่อนออกฝึกประสบการณ์ วิชาชีพวิชาสหศึกษาในเรื่อง หลักสูตรวิชาสหศึกษา และความมุ่งหมายของโครงการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพวิชาสหศึกษา ในระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสหศึกษานักศึกษาต้องการให้วิทยาลัย ช่วยเหลือในเรื่อง การให้คำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคการสอนและการปฏิบัติงานครู มีบริการยืม อุปกรณ์การสอน นักศึกษาต้องการให้วิทยาลัยจัดสัมมนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ภาคเรียนละ 1 - 3 ครั้ง และต้องการให้อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายวิทยาลัยให้คำแนะนำก่อนและหลังสังเกตการสอน แนะนำเกี่ยวกับการเขียนแผนการสอนและการปกครองชั้นเรียนอีกด้วย

(2) นักศึกษาต้องการให้ทางโรงเรียนที่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชา สหศึกษาช่วยเหลือก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสหศึกษาในเรื่อง การจัดเตรียมเอกสาร หลักสูตร คู่มือการสอน อุปกรณ์การสอน โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน และในระหว่างฝึกประสบการณ์ วิชาชีพวิชาสหศึกษา นักศึกษาต้องการให้ทางโรงเรียนช่วยเหลือในเรื่อง การจัดวัสดุเพื่อทำอุปกรณ์ การสอนให้เพียงพอ การให้คำแนะนำและรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา การให้เกียรติและเห็น ความสำคัญของนักศึกษา

4.2 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสหศึกษา โดย นักศึกษาเสนอแนะว่า วิทยาลัยควรให้นักศึกษาเป็นผู้เลือกโรงเรียนเอง นอกจากนี้ควรเป็น โรงเรียนที่มีอุปกรณ์การสอน และมีห้องเรียนเพียงพอและเหมาะสมอีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ผู้วิจัยอภิปรายผลโดยส่วนรวม และประเด็นสำคัญในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษา

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมนักศึกษามีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษาอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน คือ ปัญหาด้านการเตรียมตัวก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษา ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ปัญหาการปกครองชั้นเรียน ปัญหาด้านอุปกรณ์และสถานที่ ปัญหาด้านตัวนักเรียน ปัญหาด้านตัวนักศึกษาเอง ปัญหาด้านอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายวิทยาลัย ปัญหาด้านอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน และปัญหาด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษา ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก ก่อนที่นักศึกษาจะออกฝึกประสบการณ์วิชานั้นนักศึกษาได้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นวิชาบังคับ วิชาเลือก และวิชาเฉพาะสาขา ซึ่งเป็นแนวทางเบื้องต้นในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่นักศึกษา ช่วยให้นักศึกษาสามารถออกทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพประสบผลสำเร็จ และตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (สุขศึกษา พลศึกษา และการรักษาความปลอดภัย) ได้กำหนดให้นักศึกษาปีที่ 2 ออกทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเป็นประจำทุกปี และในการนี้วิทยาลัยพลศึกษาได้วางแผนการดำเนินงานโดยกำหนดเป็นโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพขึ้น เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางด้านสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ วิทยาลัยพลศึกษาได้แต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายวิทยาลัยประชุมวางแผนการนิเทศนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นอกจากนี้นักศึกษามีจำนวนน้อยลง (พรณี พิศพรวัฒนา 2531 : 87) วิทยาลัยจึงสามารถจัดส่งนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนที่ไม่ไกลนัก ซึ่งอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายวิทยาลัยสามารถไปควบคุมดูแลแนะนำได้อย่างใกล้ชิด ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักศึกษามีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน

1.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับมากเรื่อง นักศึกษาขาดค่าใช้จ่ายในการทำและบันทึกชื่ออุปกรณ์ และมีปัญหาในเรื่องนี้มากกว่าปัญหาอื่น ๆ

ในการศึกษาประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษา ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ปานกลางและต่ำ ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของกรมพลศึกษา (2530: 251) ซึ่งพบว่าวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุโขทัยมีนักศึกษาน้อย เพราะอาชีพของบิดาส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายได้น้อย และจากผลการวิจัยของ สุมาลี ดิยศิลาพร (2530: 64) ซึ่งพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาได้รับค่าใช้จ่ายจากบิดามารดาประมาณเดือนละ 800 - 1,000 บาท และในระหว่างที่นักศึกษาออกไปทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ก็เป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนแต่อย่างใด รวมทั้งปัญหาที่เกิดจากโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีงบประมาณน้อย ไม่สามารถให้การสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ได้ จึงทำให้นักศึกษามีปัญหาในระดับมาก และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดาวรุ่ง สัมเกลียง (2516: 93) และ บุญยง บุญยะไวโรจน์ (2525: 97) ซึ่งพบว่า สาเหตุที่นักศึกษาฝึกสอนไม่ผลิตสื่อการสอนเนื่องจากขาดทุนทรัพย์

1.3 นักศึกษามีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษาในระดับมาก

เรื่องโรงเรียนมีงบประมาณน้อยในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพนักเรียน และนักศึกษาไม่มีเวลาและโอกาสในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร ซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่า การสอนสุขศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนั้น ผู้สอนควรจะเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องการปฏิบัติให้มาก (สุชาติ โสมประยูร 2525: 51) และในการปฏิบัตินั้นควรให้นักเรียนได้กระทำทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน เพราะหัวใจของการสอนสุขศึกษา คือการจัดดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ด้านส่งเสริมสุขภาพ เช่น การจัดนิทรรศการทางสุขภาพ ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ การจัดสัปดาห์ป้องกันโรคพิษงู ฯลฯ ดังนั้นกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงมีความจำเป็น และเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษา โรงเรียนควรให้การสนับสนุน เป็นอย่างยิ่ง แต่เนื่องจากโรงเรียนมีงบประมาณจำกัด ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ ชาญชัย วัชรกุล (2528: 168) ซึ่งพบว่าโรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ได้รับงบประมาณน้อยไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน และผลการวิจัยของ สมใจ วจนรจนา (2531: 101) ซึ่งพบว่าโรงเรียนได้รับงบประมาณในการจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่เพียงพอ นักศึกษาจึงมีปัญหาในระดับมาก ทางโรงเรียนควรจัดหารายได้อื่น ๆ โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วม เพื่อมาให้การสนับสนุนในด้านกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพนักเรียน

สำหรับเรื่อง การที่นักศึกษาไม่มีเวลาและโอกาสในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรนั้น เนื่องมาจากนอกเหนือจากการฝึกสอนวิชาเอกและวิชาโทแล้ว นักศึกษายังมี หน้าที่รับผิดชอบงานด้านอื่น ๆ อีก เช่น งานครูประจำชั้น งานธุรการ งานห้องพยาบาล งาน ฝึกซ้อมกีฬาให้นักเรียน และกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ของโรงเรียน จึงทำให้นักศึกษาไม่มีเวลาและ โอกาสในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน

1.4 นักศึกษามีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษาในระดับมาก เรื่องนักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจ และความสามารถในการเรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ อารังสิน เจียรตระกูล (2526: 43) ซึ่งพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพมีปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียนในเรื่อง นักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน และขาด อุปกรณ์การเรียน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ฉลอง สุนทรนนท์ (2530: 44) ซึ่งพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาคประสบปัญหา ในเรื่อง นักเรียนมีทักษะและความสามารถในการเรียนที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยเห็นว่าการที่นักศึกษา มีปัญหามากในเรื่องนี้ เนื่องจาก นักศึกษายังไม่เคยมีประสบการณ์ในการสอนนักเรียนมาก่อน ตลอดจนนักศึกษาไม่สามารถนำหลักจิตวิทยาการศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลมาใช้ในการ ฝึกสอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อารมย์ นาวากาญจน์ (2523: 55) ซึ่ง พบว่านักศึกษาฝึกสอนประสบปัญหาด้านการเรียนการสอนมากในเรื่องการใช้หลักจิตวิทยาในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม ด้วยเหตุนี้นักศึกษาจึงมีปัญหอยู่ในระดับมาก

1.5 นักศึกษามีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษาในระดับมาก เรื่องโรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการบริการด้านการใช้สื่อการสอนโดยเฉพาะ ซึ่ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พัชรา อิงคินันท์ (2522: 93) ซึ่งพบว่า ครูในระดับประถมศึกษา มีปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนเพราะโรงเรียนขาดเจ้าหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือ แนะนำเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนโดยเฉพาะ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญยง บุญยะโวโรจน์ (2525: 98) ซึ่งพบว่า นักศึกษาฝึกสอนในชนบทมีปัญหามากในเรื่องการ ขอรับบริการทางด้านสื่อการสอนของโรงเรียนฝึกสอน ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนฝึก ประสบการณ์วิชาชีพควรให้การสนับสนุนทางด้านสื่อการสอน โดยจัดให้มีศูนย์สื่อการศึกษาของ กลุ่มโรงเรียน จัดหาวัสดุสิ้นเปลือง และห้องสำหรับผลิตสื่อการสอน นอกจากนี้ควรจัดให้มี ผู้แนะนำเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนโดยเฉพาะด้วย

2. การเปรียบเทียบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษาระหว่างนักศึกษาวิชาเอกและวิชาโทสุขศึกษา

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาวิชาเอกและวิชาโทสุขศึกษามีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหาวิชาในระดับชั้นที่สอน ไม่เข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของนักเรียนที่สอน ไม่สามารถใช้สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนช่วยเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาได้ ไม่สามารถวัดผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้ ไม่สามารถเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนได้ ไม่สามารถจัดกิจกรรมการสอนให้สอดคล้องกับบทเรียนได้ ไม่สามารถอธิบายให้นักเรียนเข้าใจในปัญหาที่นักเรียนซักถามได้ และไม่สามารถใช้สื่อการสอนให้สอดคล้องกับบทเรียนได้ โดยนักศึกษาวิชาโทสุขศึกษา (วิชาเอกพลศึกษา) มีปัญหามากกว่านักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา ถ้าพิจารณาประเด็นปัญหาในแต่ละข้อดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาวิชาโทสุขศึกษา (วิชาเอกพลศึกษา) เรียนกระบวนวิชาทางสุขศึกษาน้อยกว่านักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา และในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษานั้นนักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษาซึ่งมีพื้นฐานความรู้ดีว่า นักศึกษาวิชาโทสุขศึกษา (วิชาเอกพลศึกษา) (รัชนิวรรณ จินธรรม 2531: 137) ย่อมจัดการเรียนการสอนได้ดีกว่าหรือมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนน้อยกว่า ดังที่ สุภาพ วาดเขียน (2523: 29) ได้กล่าวว่า "ความสำคัญประการหนึ่งของการสอนก็คือ ครูผู้สอนจะต้องมีพื้นฐานความรู้ในด้านวิชาการ หรือพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะสอนอย่างเพียงพอ ถ้าครูผู้สอนไม่มีความรู้หรือมีความรู้แต่ไม่ดีพอ การจะไปสอนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้อย่างดีในเรื่องนั้น ๆ ย่อมเป็นไปได้ หรือทำได้อีกคงไม่ตนัก" ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้นักศึกษาวิชาโทสุขศึกษา (วิชาเอกพลศึกษา) มีปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษามากกว่านักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาวิชาเอกและวิชาโทสุขศึกษา มีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องนักศึกษาไม่เตรียมการสอนล่วงหน้า โดยนักศึกษาวิชาโทสุขศึกษา (วิชาเอกพลศึกษา) มีปัญหามากกว่านักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากขอบข่ายของโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของวิทยาลัยพลศึกษา กำหนดให้นักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกสัปดาห์ละ 6 - 9 คาบ (คาบละ

50 นาที) และฝึกสอนวิชาโทสัปดาห์ละ 4 - 6 คาบ (คาบละ 50 นาที) ดังนั้นนักศึกษาวิชาโทสุขศึกษา (วิชาเอกพลศึกษา) ซึ่งเห็นดีเห็นงามจากการสอนในกิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ มากมาย จึงทำให้มีปัญหาในเรื่องการไม่เตรียมการสอนล่วงหน้ามากกว่านักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา

2.3 นอกจากนี้จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาวิชาเอกและวิชาโทสุขศึกษามีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการให้คำแนะนำของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนแตกต่างกับอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายวิทยาลัย จนทำให้นักศึกษาเกิดความคับข้องใจ โดยนักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษามีปัญหามากกว่านักศึกษาวิชาโทสุขศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษานั้น วิทยาลัยได้มอบหมายให้อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายวิทยาลัยซึ่งมีประสบการณ์ทั้งด้านการสอนวิชาพลศึกษา และวิชาสุขศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบในการนิเทศนักศึกษาฝึกสอนทั้งวิชาเอกและวิชาโทสุขศึกษา ส่วนอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนที่ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอนจะมี 2 ประเภท คือ อาจารย์ผู้สอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจะดูแลรับผิดชอบนักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา และอาจารย์ผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (วิชาพลศึกษา) จะดูแลรับผิดชอบนักศึกษาวิชาโทสุขศึกษา (วิชาเอกพลศึกษา) การที่นักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษามีปัญหาในเรื่องการให้คำแนะนำของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนแตกต่างกับอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายวิทยาลัยมากกว่านักศึกษาวิชาโทสุขศึกษา (วิชาเอกพลศึกษา) เพราะอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนที่รับผิดชอบดูแลนักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกสุขศึกษาไม่มีพื้นฐานเพียงพอทางด้านสุขศึกษา เพราะไม่ได้จบการศึกษาสาขาวิชาสุขศึกษาโดยตรง จึงทำให้ขาดความรู้และทักษะในด้านเนื้อหาและการจัดกิจกรรมด้านสุขภาพ ที่ช่วยให้นักเรียนปฏิบัติได้จริง ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ สมใจ วจนรจนา (2531: 97) ซึ่งพบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้านสุขภาพ ไม่สามารถจัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ยังขาดความรู้และทักษะทั้งในด้านเนื้อหาวิชาและวิธีสอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เมื่อเป็นเช่นนี้การให้คำแนะนำของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนจึงอาจไม่สอดคล้องกับอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายวิทยาลัยซึ่งมีประสบการณ์ในการเรียนและการสอนสุขศึกษามากกว่า แต่อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนที่รับผิดชอบดูแลนักศึกษาวิชาโทสุขศึกษานั้นส่วนใหญ่จบทางด้านพลศึกษา ดังนั้นนักศึกษาวิชาโทสุขศึกษา (วิชาเอกพลศึกษา) จึงมีปัญหาน้อยกว่านักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. วิทยาลัยควรจัดตั้งกองทุนสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
2. วิทยาลัยควรเลือก โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่มีบริการด้านอุปกรณ์การสอนอย่างเพียงพอ และเป็นโรงเรียนที่มีมาตรฐานการศึกษาอัน เป็นแบบฉบับที่ให้ประสบการณ์วิชาชีพครูที่ดีได้ ตลอดจนให้ความสนใจสนับสนุนโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ดีได้ ตลอดจนให้ความสนใจสนับสนุนโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของวิทยาลัยพลศึกษา
3. วิทยาลัยควรจัดระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้เหมาะสม เพื่อให้ นักศึกษามีเวลาและโอกาสในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร
4. วิทยาลัยควรจัดปฐมนิเทศนักศึกษา ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ วิชาสุขศึกษา ในเรื่อง หลักสูตรวิชาสุขศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อให้ นักศึกษามีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากวิชาอื่นและช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกสอนอย่างมีความ มั่นใจ
5. วิทยาลัยควรจัดให้มีการสัมมนาร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายวิทยาลัย อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อให้ มีความเข้าใจในเรื่องของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตรงกัน และให้สามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้ถูกต้อง
6. วิทยาลัยควรจัดให้นักศึกษาเยี่ยมชม โรงเรียน พังวิทยากร (ซึ่งอาจเป็นครูชั้น ประถมศึกษาหรือบุคคลที่อยู่ในชนบท) และสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในภาคเรียน ก่อนที่จะถึงเทอมที่จะต้องออกไปฝึกสอน
7. วิทยาลัยควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาเอกและวิชาโทสุขศึกษาให้เหมาะสม เพื่อให้นักศึกษาออกทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษาใน โรงเรียนระดับประถมศึกษาได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษา เช่น ความพร้อม ทัศนคติต่ออาชีพครู ฯลฯ

2. ควรศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับสมรรถภาพในการฝึกสอนของนักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา

3. ควรศึกษาถึงสมรรถภาพความเป็นครูของนักศึกษาที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิชาสุขศึกษามาแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย